

Latvijas iedzīvotāju ēšanas paradumi un attieksme pret dažādiem ar uzturu saistītiem jautājumiem

Ziņojums par iedzīvotāju aptaujas rezultātiem

Rīga, 2020

BSC | BALTIC STUDIES CENTRE

Saturs

IEVADS	2
GALVENIE VĒROJUMI.....	3
1. PĀRTIKAS SAGĀDES KANĀLI	5
2. PĀRTIKAS SAGĀDĒ IZMANTOTIE APSVĒRUMI	7
3. IKDIENAS MALTĪŠU PARADUMI	9
4. VESELĪGI ĒŠANAS PARADUMI	11
5. PĀRTIKAS PARADUMU MAIŅA	12
6. ATTIEKSME PRET VESELĪGU UZTURU	15
7. SATRAUKUMS PAR PĀRTIKAS PROBLĒMJAUTĀJUMIEM	17
8. ATBILDĪBA PAR VESELĪGU UZTURU	18
PIELIKUMI	19
1. pielikums. SASNIEGTĀS IZLASES SALĪDZINĀJUMS AR IEDZĪVOTĀJU STATISTIKU	20
2. pielikums. APTAUJĀ IZMANTOTĀ ANKETA.....	21

IEVADS

Lai labāk saprastu mūsdienu tendences pārtikas apgādē un veidus, kā virzīties ilgtspējīga pārtikas patēriņa virzienā, sociālo zinātņu institūta *Baltic Studies Centre* pētnieki realizē projektu “**Sociālās inovācijas pārtikas apgādē: ceļi uz ilgtspējīgu pārtikas ražošanu un patēriņu**” (SINFO), kas ar Latvijas Zinātnes padomes atbalstu tiek īstenots laika posmā no 2018. gada septembra līdz 2021. gada augustam (līguma nr. Izp-2018/1-0344).

Līdz šim projekta ietvaros apzinātas dažādas uz sabiedrības vajadzībām vērstas un jaunus sadarbības veidos balstītas iniciatīvas pārtikas apgādē Latvijā un izveidota to tipoloģija. Tālākai padziļinātai izpētei izvēlētas trīs atšķirīgas iniciatīvas, kuras pārstāv valsts, privātā un nevalstiskā sektora virzītu sociālo inovāciju gadījumus, lai labāk saprastu iespējamus risinājumus ilgtspējīgas pārtikas ražošanas un patēriņa veicināšanai. Tāpat ir veikta Latvijas drukāto un digitālo mediju analīze, lai saprastu, kā un kas publiskajā telpā tiek runāts par pārtiku un tās saistību ar veselīgu uzturu un ilgtspējīgu pārtikas patēriņu.

Šie pētnieciskie soļi kalpoja par pamatu 2019. gada nogalē sadarbībā ar pētījumu centru SKDS īstenotai reprezentatīvai iedzīvotāju aptaujai (skat. 1. pielikumu), kuras rezultāti apkopoti šajā ziņojumā. Aptaujas mērķis bija noskaidrot Latvijas iedzīvotāju ēšanas paradumus un attieksmes pret dažādiem ar uzturu saistītiem jautājumiem. Aptauja aptvēra tādas tēmas kā pārtikas sagādes veidi, pārtikas iegādē lietotie apsvērumi attiecībā uz pārtikas ilgtspējas aspektiem, izplatītie ikdienas maltīšu ieturēšanas veidi un vietas, cilvēku uzskati par veselīgu uzturu, kā arī īstenotās vai neīstenotās izmaiņas uzturā un šo izmaiņu iemesli (skat. anketu 2. pielikumā).

Aptauja tika veikta laika posmā no 2019. gada 30. novembra līdz 11. decembrim. Tajā izmantotais ģenerālais kopums bija Latvijas pastāvīgie iedzīvotāji vecumā no 15 līdz 75 gadiem. Ģenerālajam kopumam atbilstošas reprezentatīvas izlases sasniegšanai bija nepieciešami 1048 respondenti, no kuriem sasniegtās izlases apjoms veidoja 1046 respondentus (skat. 1. pielikumu). Kā izlases metode tika lietota stratificētā nejaušā izlase, kā stratifikācijas pazīmi izmantojot administratīvi teritoriālo kritēriju. Aptauja tika īstenota ar tiešo interviju palīdzību respondentu dzīves vietās. Ģeogrāfiskā pārklājuma ziņā aptauja aptvēra visus Latvijas reģionus, kuros kopskaitā bija 126 izlases punkti.

Pirms anketas sastādīšanas tika apzināti vairāki līdz šim Latvijā veikti kvantitatīvi pētījumi par pārtikas patēriņa paradumiem, SINFO aptaujā iekļaujot arī agrākās aptaujās jau bijušus jautājumus, kas ļautu salīdzināt paradumu un attieksmju maiņu laika griezumā. Šim nolūkam tika adaptēti vai tiešā veidā izmantoti atsevišķi jautājumi no Eiropas Komisijas 2005. gadā (Special EB 246 “Health and Food”, 2006)¹, 2010. gadā (Special EB “Food-related risks”, 2010)², 2012. gadā (Special EB 389 “Europeans’ attitudes towards food security, food quality and the countryside”, 2012)³ un 2019. gadā (Special EB “Food safety in the EU”, 2019)⁴ veiktajām aptaujām, kā arī no LLU pētnieces Skaidrītes Dzenes 2014. gadā aizstāvētajā promocijas darbā “Ilgtspējīga pārtikas patēriņa perspektīvas Latvijā”⁵ izstrādātās anketas (aptauja veikta 2012. gadā).

Balstoties uz visos projekta etapos gūtajiem rezultātiem, tā noslēgumā plānots organizēt scenāriju veidošanas darbseminārus, kuros aprobēt un attīstīt idejas ilgtspējīga pārtikas piedāvājuma un pieprasījuma salāgošanai un izstrādāt rekomendācijas sociālo inovāciju veicināšanai un to sekmīgai pārvaldībai pārtikas apgādē.

Atsaucoties uz šo pārskatu, lūgums izmantot šādu atsauces formātu:

Ādamsone-Fiskoviča, A., Grīviņš, M., Ķīlis, E., Tisenkopfs, T., Ozola, L., Orste, L., Krūmiņa, A., Šūmane, S. (2020) *Latvijas iedzīvotāju ēšanas paradumi un attieksme pret dažādiem ar uzturu saistītiem jautājumiem. Ziņojums par iedzīvotāju aptaujas rezultātiem*. Rīga: Baltic Studies Centre.

¹ https://ec.europa.eu/comfrontoffice/publicopinion/archives/ebs/ebs_246_en.pdf

² https://ec.europa.eu/comfrontoffice/publicopinion/archives/ebs/ebs_354_en.pdf

³ https://ec.europa.eu/comfrontoffice/publicopinion/archives/ebs/ebs_389_en.pdf

⁴ https://www.efsa.europa.eu/sites/default/files/corporate_publications/files/Eurobarometer2019_Food-safety-in-the-EU_Full-report.pdf

⁵ https://llufb.llu.lv/dissertation-summary/food_economics/SkaidriteDzene_promoc_darba_kopsavilkums_2014_LLU_ESAF.pdf

GALVENIE VĒROJUMI

PĀRTIKAS SAGĀDES KANĀLI. Visplašāk lietotais un arī nozīmīgākais iedzīvotāju ikdienas pārtikas sagādes kanāls ir lielveikali, kam seko tirgus un mazi nespecializēti (piemājas) veikali. Pēc tam popularitātes ziņā seko dažādu produktu ieguve bez maksas no pašu vai radnieku dārza vai saimniecības, pašrocīga dažādu savvaļas vešļu sagāde, specializēti veikali un pārtikas iegāde tieši no zemniekiem. Tikai pavisam neliela daļa iedzīvotāju pārtikas sagādē tika izmantojuši internetveikalu pakalpojumus.

PĀRTIKAS SAGĀDĒ IZMANTOTIE APSVĒRUMI. Starp trim secīgi nozīmīgākajiem apsvērumiem iedzīvotāju pārtikas iegādē teju vienlīdz nozīmīgi ir zema cena un produkta veselīgums, kam jau ar mazāku biežumu seko produkta vietējā izcelsme, ekoloģiskums un viegla lietojamība. Uzskatāmi vismazākā loma trīs nozīmīgāko apsvērumu rangā ir tam, ka produkts ir ražots ētiski un sociāli atbildīgi.

IKDIENAS MALTĪŠU PARADUMI. Puse no visiem aptaujātajiem norāda, ka dienā vidēji ietur trīs maltītes, savukārt katrs ceturtais – divas maltītes dienā. Katrs desmitais iedzīvotājs ietur četras maltītes dienā.

Puse no aptaujātajiem iedzīvotājiem norāda, ka uzkodas starp pamatmaltītēm izmanto 2-3 reizes dienā, savukārt katrs ceturtais uzkož tikai vienu reizi dienā. Tajā pašā laikā vienlīdz daudz ir tādu, kam uzkodas ir regulāra ikdienas uztura sastāvdaļa, uzkožot starp pamatmaltītēm četras un vairāk reizes, un tādu, kas no uzkodām principā izvairās.

Trīs no četriem iedzīvotājiem katru dienu kādā no ēdienreizēm ēd mājās gatavotu ēdienu. Sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumos katru vai gandrīz katru dienu ieturas vien katrs sestais iedzīvotājs. Tūlītējai lietošanai veikalā/kioskā iegādātu ēdienu vai uzkodas tipiskā nedēļā iedzīvotāji lielākoties izmanto retāk nekā 2-3 dienas nedēļā vai neizmanto nemaz. Visretāk iedzīvotāji ikdienā izvēlas ēdienu pasūtīt ar piegādi no dažādiem sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumiem, ko nekad neizmanto 2/3 respondentu.

VESELĪGI ĒŠANAS PARADUMI. Iedzīvotāji samērā līdzīgi iedalās tādos, kas uzskata, ka ēd veselīgi, un tādos, kas kritiski vērtē savu uztura paradumu veselīgumu. Aptuveni vienāds aptaujāto skaits sniedz apstiprinošu vai noliedzdošu atbildi uz jautājumu, vai ir viegli ēst veselīgi.

PĀRTIKAS PARADUMU MAIŅA. Viena trešā daļa no iedzīvotājiem pēdējo 12 mēnešu laikā ir veikuši izmaiņas savā patērēto pārtikas produktu klāstā, uzsākot vai pārtraucot lietot kādus produktus. Lielākais vairums to darījuši svara kontroles nolūkā un veselības profilaksei.

Vismaz viena veida dzīvnieku izcelsmes produktu izslēgšanu no savas ēdienkartes kopumā norāda katrs septītais aptaujātais iedzīvotājs. Visbiežāk tiek izslēgta dzīvnieku (ne putnu) gaļa un piena produkti.

Nedaudz vairāk nekā puse no iedzīvotājiem pēdējo 12 mēnešu laikā nav veikuši apzinātas izmaiņas savā uztura sastāvā. Savukārt vismaz katrs piektais aptaujātais iedzīvotājs ir palielinājis dzeramā ūdens lietojumu, samazinājis cukura un/vai palielinājis augļu un dārzeņu patēriņu.

Teju puse iedzīvotāju pēdējo 12 mēnešu laikā ir veikuši kādas izmaiņas savos pārtikas paradumos, kas visbiežāk vērstas uz veselīgāka uztura patēriņu, mājās gatavota ēdiena īpatsvara palielināšanu, kā arī patērētās pārtikas dažādošanu. Katrs desmitais aptaujātais iedzīvotājs ir mainījis arī savus paradumus attiecībā uz pārtikas un/vai ar to saistīto atkritumu apjoma samazināšanu. Katrs desmitais ir arī sācis iegādāties vairāk vietējos produktus. Savukārt vismazāk cilvēku sākuši izvēlēties videi draudzīgākus produktus.

ATTIEKSME PRET VESELĪGU UZTURU. Teju divas trešdaļas iedzīvotāju sliecas piekrist apgalvojumam, ka viņi cenšas ievērot veselīga uztura principus. Savukārt katrs trešais aptaujātais iedzīvotājs atzīst, ka viņam/viņai trūkst zināšanu par veselīgu uzturu.

Iedzīvotāji līdzvērtīgi sadalās tādos, kas uzskata, ka pieejamā informācija par veselīgi uzturu ir pretrunīga un mulsinoša, un tādos, ka šādam apgalvojumam nepiekrīt. Teju katram piektajam aptaujātajam iedzīvotājam gan ir grūtības paust kādu vērtējumu šajā jautājumā.

Katrs ceturtais iedzīvotājs atzīst, ka viņiem ir ierobežotas iespējas pašiem izvēlēties savu uzturu, savukārt katrs piektais – ka trūkst apkārtējo cilvēku atbalsta veselīgu uztura principu ievērošanai.

Vairāk nekā divas trešdaļas iedzīvotāju nepiekrīt apgalvojumam, ka veselīga pārtika ir negaršīga, tomēr katrs piektais sliecas tam piekrist, un teju katram desmitajam šis ir bijis grūti atbildams jautājums.

Gandrīz puse no aptaujātajiem iedzīvotājiem sliecas atzīt, ka nespēj atteikties no neveselīgas pārtikas, kā arī to, ka nevēlas mainīt savus iepirkšanās paradumus, lai iegādātos veselīgākus pārtikas produktus.

Nedaudz vairāk nekā puse aptaujāto iedzīvotāju sliecas piekrist gan tam, ka ēst veselīgi ir dārgi, gan tam, ka ēst veselīgi ir laikietilpīgi.

SATRAUKUMS PAR PĀRTIKAS PROBLĒMJAUTĀJUMIEM. Vērtējot ar pārtiku saistītos problēmjaucējumus, visbiežāk iedzīvotāji pauž satraukumu par pārtikas ietekmi uz cilvēku veselību – pārtikas ķīmisko piesārņojumu, pārtikas piedevu izmantošanu, kā arī riskiem saindēties ar pārtiku. Nedaudz mazāku, tomēr joprojām augstu kopējo satraukumu iedzīvotājos raisa jautājumi, kas saistīti ar pārtikas atkritumiem. Trešais satraucošo jautājumu bloks pēc nozīmības saistīts ar dažādiem ar pārtikas ražošanu saistītajiem lauksaimnieciskās darbības aspektiem, kas aptver pārtikas ražošanas ietekmi uz vidi, vietējo lauksaimnieku labklājību un lauksaimniecības dzīvnieku labturību. Savukārt salīdzinoši vismazāko satraukumu raisa pārtikas transportēšanas ietekme uz vidi.

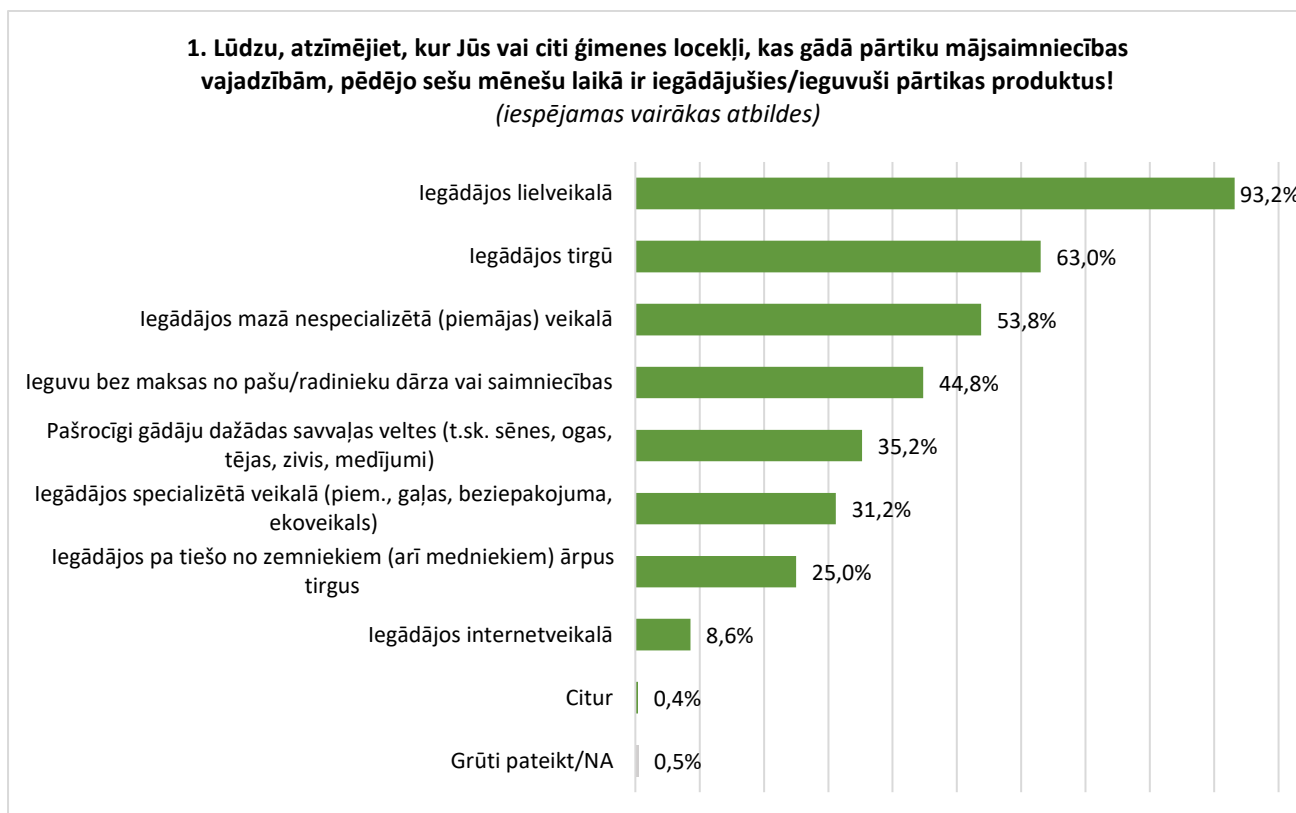
ATBILDĪBA PAR VESELĪGU UZTURU. Teju puse no visiem aptaujātajiem lielāko atbildību par to, lai iedzīvotāji vairāk lietotu veselīgu un videi draudzīgu pārtiku, deleģē pašiem patērētājiem, kā arī pārstrādes uzņēmumiem.

1. PĀRTIKAS SAGĀDES KANĀLI

Pirmais anketas jautājumu bloks vērsts uz iedzīvotāju izmantoto pārtikas sagādes kanālu klāsta un to nozīmības apzināšanu.

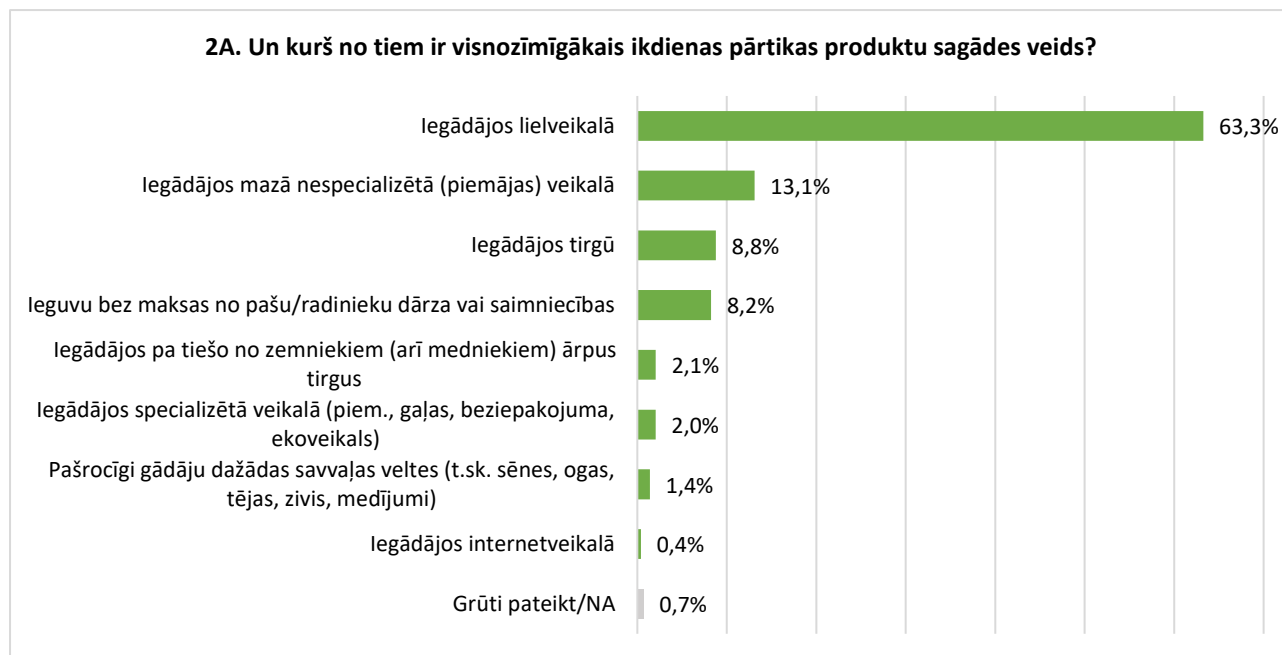
Kā liecina aptaujas dati, iedzīvotāju vidū **visplašāk lietotais sagādes kanāls ir lielveikali [93,2%], kam seko tirgus [63%] un mazi nespecializēti (piemājas) veikali [53,8%]. Visi trīs populārākie pārtikas sagādes veidi pārstāv formalizētas un konvencionālas pārtikas sagādes ķēdes elementus.** Pēc tam popularitātes ziņā seko produktu ieguve bez maksas no pašu vai radnieku dārza vai saimniecības [44,8%], pašrocīga dažādu savvaļas velšu sagāde [35,2%], specializēti veikali [31,2%] un pārtikas iegāde tieši no zemniekiem ārpus tirgus [25%]. Līdz ar to **salīdzinoši retāk, tomēr gana intensīvi – vidēji katrs trešais iedzīvotājs – izmanto arī virkni neformalizētu un individuāli organizētu pārtikas sagādes veidu.** Tikai pavisam neliela daļa pārtikas sagādē tika izmantojuši internetveikalu pakalpojumus [8,6%]. Svarīgi, ka starp atbilžu variantos iepriekš nedefinētiem sagādes veidiem minēti tādi kanāli kā baznīca, humānā palīdzība un trūcīgo pakas, kas iezīmē sociālās palīdzības lomu pārtikas sagādē maznodrošināto iedzīvotāju grupā.

Bāze: visi respondenti, n=1046

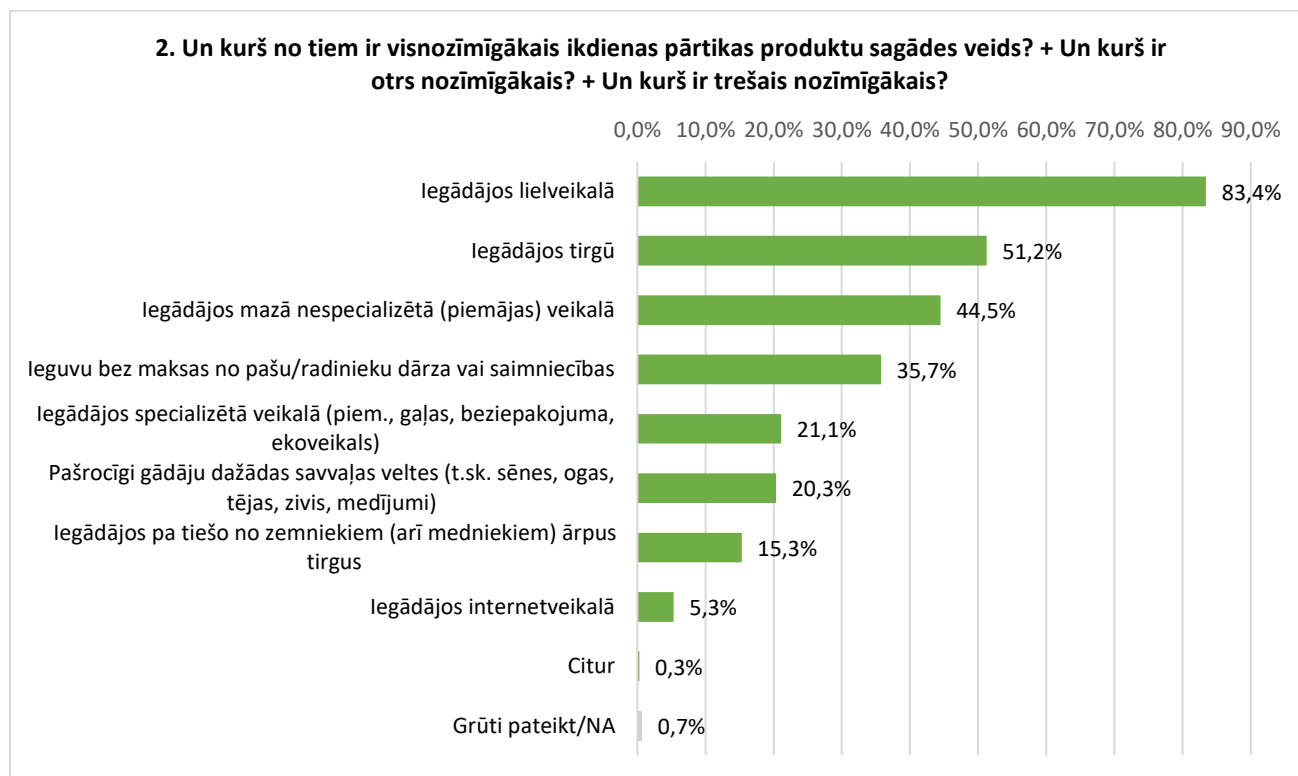
Arī vērtējot pēc to nozīmības, kā **visnozīmīgākais pārtikas sagādes kanāls uzskatāmi dominē lielveikali**, kas ir svarīgākais ikdienas pārtikas produktu sagādes veids divām trešdaļām [63,3%] iedzīvotāju. Krietni mazāks iedzīvotāju skaits (aptuveni katrs desmitais) kā svarīgāko sagādes veidu norādīja mazos nespecializētos (piemājas) veikalus [13,1%], tirgus [8,8%] vai bezmaksas produktu ieguvu no pašu/radinieku dārza vai saimniecības [8,2%]. Produktu iegāde pa tiešo no zemniekiem (ārpus tirgus), specializētos veikalos un internetveikalā, kā arī pašrocīga savvaļas velšu sagāde reti kad figurē kā nozīmīgākais sagādes veids, kas

visticamāk skaidrojams ar pieejamo produktu klāsta ierobežotību šajos kanālos, kas neļauj nodrošināt mājsaimniecību ar visiem ikdienā nepieciešamajiem pārtikas produktiem.

Bāze: visi respondenti, n=1046

Apkopojot augstākminētās iedzīvotāju atbildes par **trim nozīmīgākajiem ikdienas pārtikas produktu sagādes veidiem**, redzams, ka **ranžējums pēc nozīmības ir teju identisks ranžējumam pēc popularitātes**, vien nedaudz paaugstinoties specializēto veikalu pozīcijai. Proti, vislielākā loma ir tādiem kanāliem kā lielveikali [83,4%], tirgus [51,2%] un mazi nespecializēti (piemājas) veikali [44,5%]. Pēc tam pēc nozīmības seko ieguve bez maksas no pašu/radinieku dārza vai saimniecības [35,7%], iegāde specializētos veikalos [21,1%], kā arī pašrocīga savvaļas velšu sagāde [20,3%] un produktu iegāde pa tiešo no zemniekiem ārpus tirgus [15,3%].

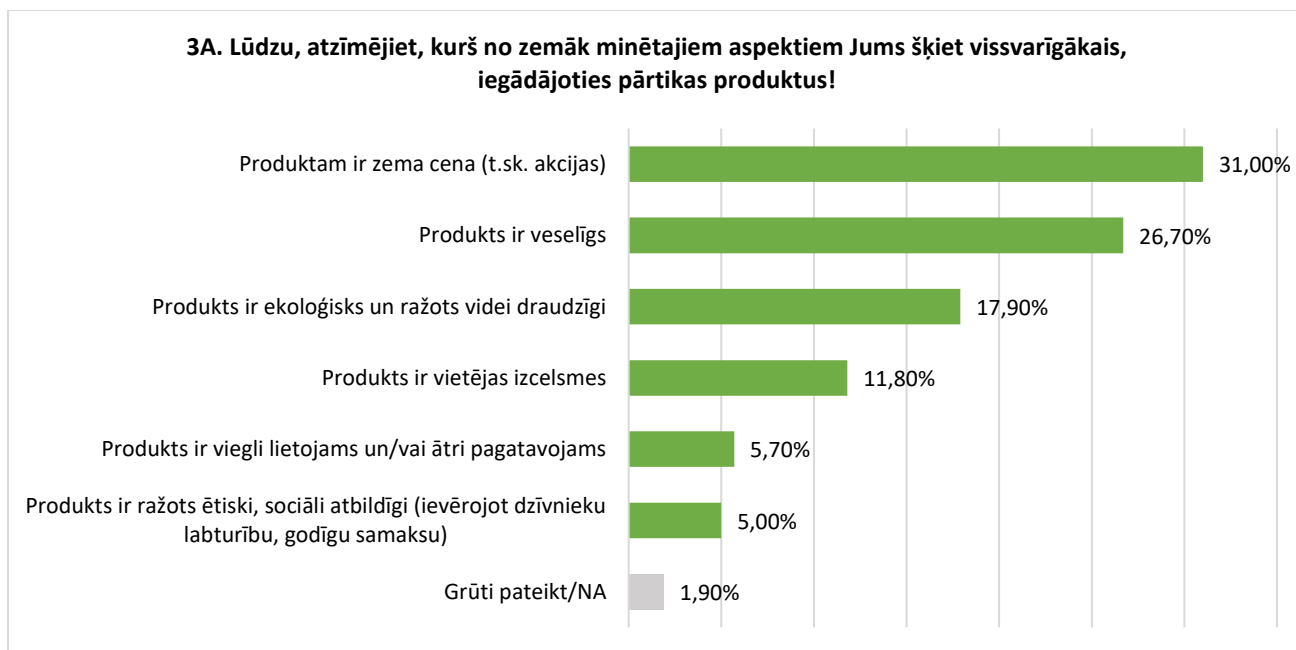
Bāze: visi respondenti, n=1046

2. PĀRTIKAS SAGĀDĒ IZMANTOTIE APSVĒRUMI

Anketas otrais jautājumu bloks vērsts uz dažādu ar pārtikas ilgtspēju saistītu apsvērumu relatīvo lomu pārtikas produktu iegādē, vēršot uzmanību uz vides, sociālās un ekonomiskās ilgtspējas aspektiem.

Saskaņā ar aptaujas rezultātiem kā **vissvarīgākais no anketā minētajiem sešiem apsvērumiem tika norādīta produkta zema cena [31%], kam pēc minējumu biežuma seko produkta veselīgums [26,7%], ekoloģiskums [17,9%] un vietēja izcelsme [11,8%].** Produktu izvēlē tādi apsvērumi kā viegla lietojamība [5,7%] un ētiska un sociāli atbildīga ražošana [5%] ieņem nebūtisku lomu.

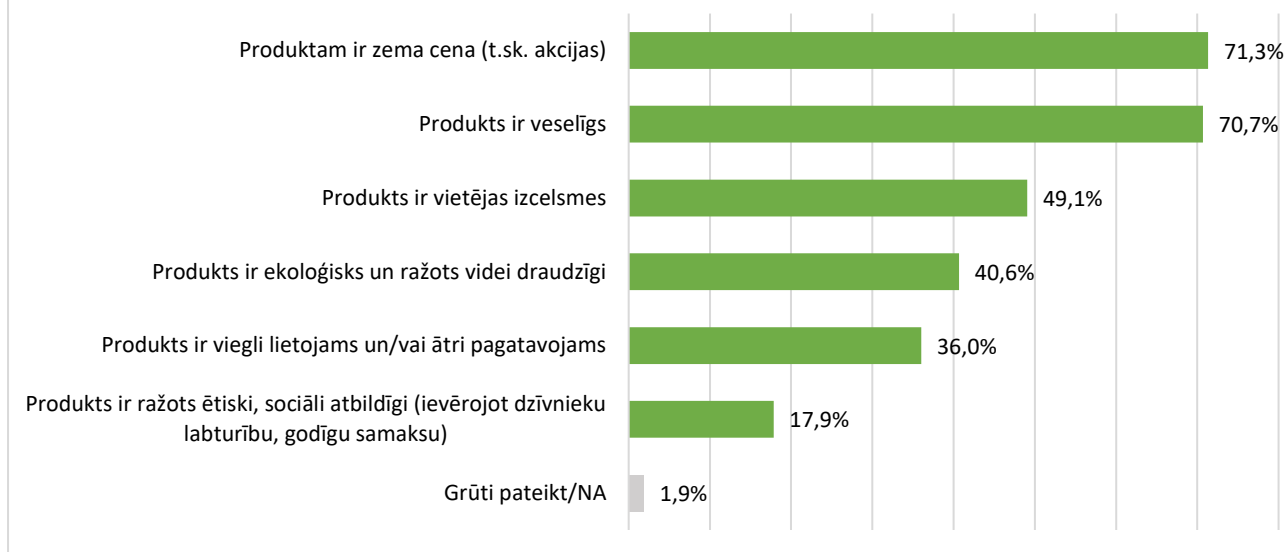

Bāze: visi respondenti, n=1046

Sasummējot datus par trim secīgi nozīmīgākajiem apsvērumiem iedzīvotāju pārtikas iegādē, nediferencējot to nozīmības individuālo ranžējumu, secināms, ka teju vienlīdz nozīmīgi ir zemas cenas [71,3%] un produkta veselīguma [70,7%] aspekti, kam jau ar mazāku biežumu seko produkta vietējā izcelsme [49,1%], ekoloģiskums [40,6%] un viegla lietojamība [36%]. Uzskatāmi vismazākā loma trīs nozīmīgāko apsvērumu rangā ir tam, ka produkts ir ražots ētiski un sociāli atbildīgi [17,9%].

Jāuzsver, ka, ja produkta ekoloģiskums un videi draudzīga ražošana kā pats svarīgākais apsvērums figurē kā trešais pēc minējumu biežuma aiz cenas un veselīguma, tad trīs svarīgāko apsvērumu vidū to rangā izkonkurē vietējā izcelsme.

3. Lūdzu, atzīmējiet, kurš no zemāk minētajiem aspektiem Jums šķiet vissvarīgākais, iegādājoties pārtikas produktus! + Un kurš ir nākamais svarīgākais? + Un trešais svarīgākais?

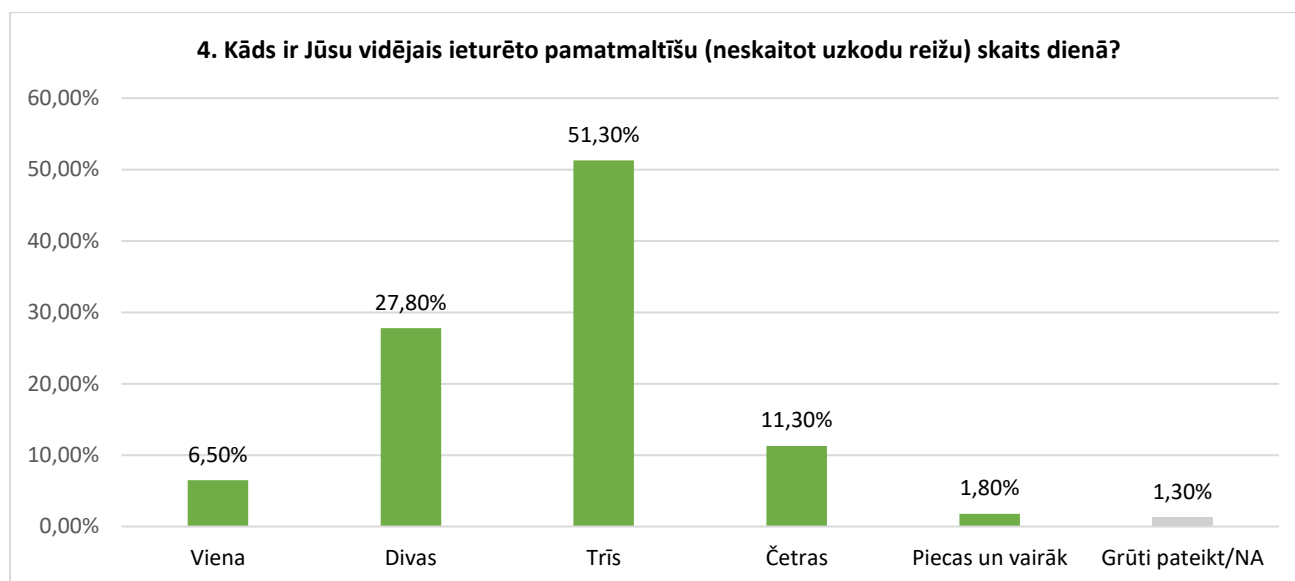
Bāze: visi respondenti, n=1046

3. IKDIENAS MALTĪŠU PARADUMI

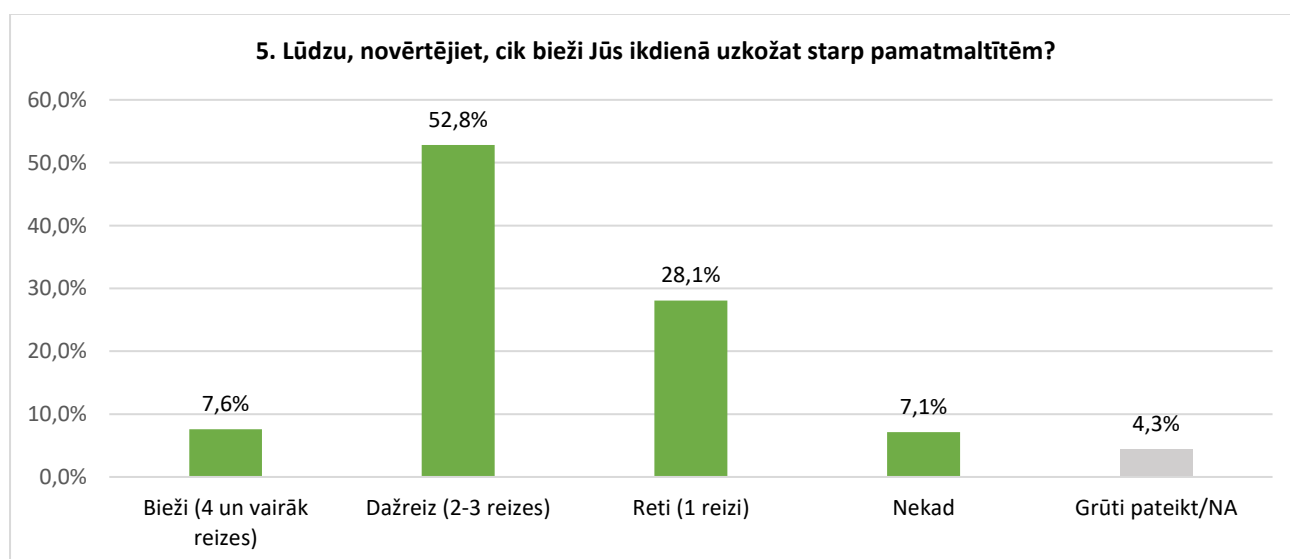
Trešais jautājumu bloks vērsts uz to, lai noskaidrotu iedzīvotāju ikdienas paradumus attiecībā uz pamatmaltīšu ieturēšanas un uzskodu patērēšanas biežumu, kā arī maltīšu ieguves/ieturēšanas veidiem.

Attiecībā uz pamatmaltītēm **puse no visiem aptaujātajiem norādīja, ka dienā vidēji ietur trīs maltītes** [51,3%], savukārt katrs ceturtais – divas maltītes [27,8%] dienā. Krietni vien mazāk ir tādu, kas ietur tikai vienu maltīti dienā [6,5%], tomēr jānorāda, ka katrs desmitais ietur četras maltītes dienā [11,3%].

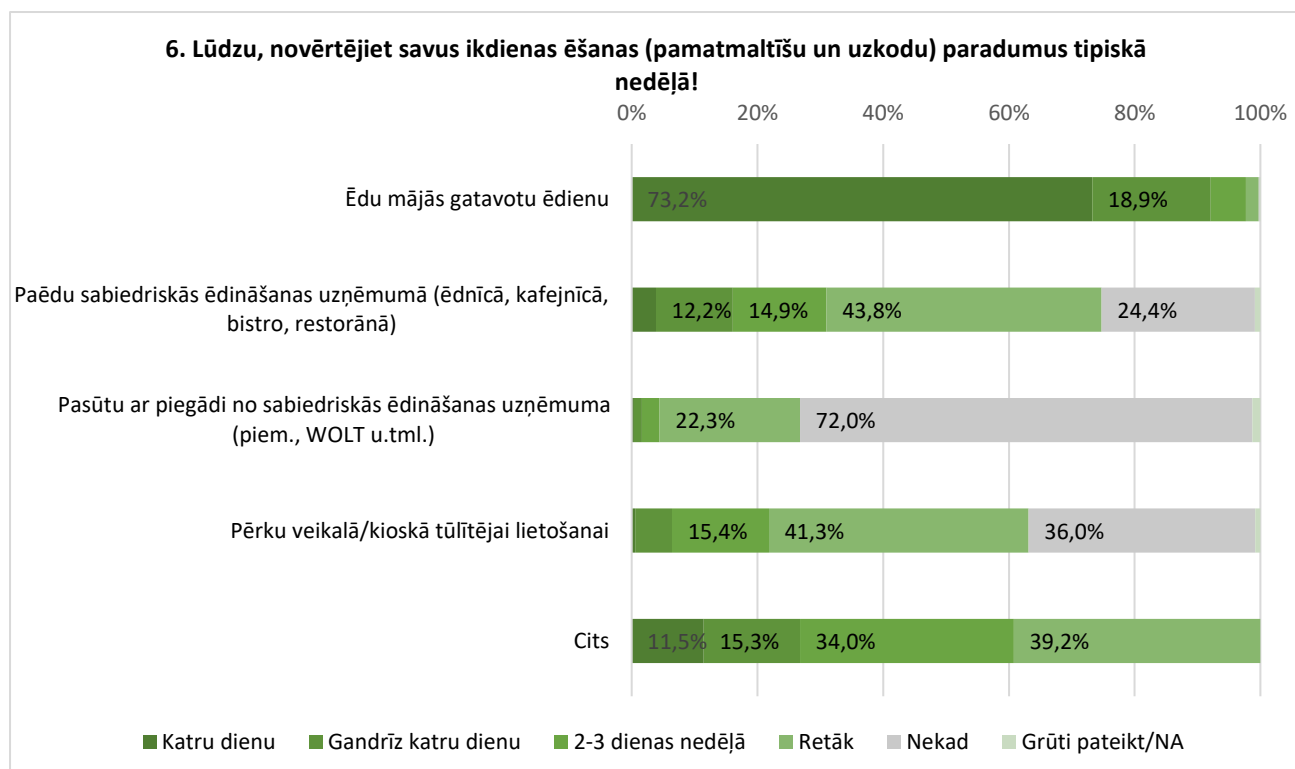
Bāze: visi respondenti, n=1046

Atbildot uz jautājumu par uzskodu biežumu ikdienā, **puse no aptaujātajiem iedzīvotājiem norāda, ka uzkodas starp pamatmaltītēm izmanto 2-3 reizes dienā [52,8%], savukārt katrs ceturtais uzkož tikai vienu reizi dienā [28,1%].** Vienlīdz daudz ir tādu, kam uzkodas ir regulāra ikdienas uztura sastāvdaļa, uzkožot starp pamatmaltītēm četras un vairāk reizes [7,6%], un tādu, kas no uzkodām principā izvairās [7,1%].

Bāze: visi respondenti, n=1046

Attiecībā uz maltīšu ieguves/ieturēšanas veidu **vairākums iedzīvotāju katru dienu kādā no ēdienreizēm (pamatmaltītēs vai uzkodu reizēs) ēd mājās gatavotu ēdienu [73,2%] un vēl teju piektdaļa [18,9%] to dara gandrīz katru dienu.** Sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumos katru vai gandrīz katru dienu ieturas 16,1% iedzīvotāju, bet viena ceturtdaļa [24,4%] tipiskā nedēļā nekad neizmanto šādu maltīšu ieturēšanas veidu. Tūlītējai lietošanai veikalā/kioskā iegādātu ēdienu vai uzkodas tipiskā nedēļā iedzīvotāji lielākoties izmanto retāk nekā 2-3 dienas nedēļā [41,3%] vai neizmanto nemaz [36%], tomēr piektā daļa aptaujāto [21,8%] šādu variantu izvēlas 2-3 dienas nedēļā vai biežāk. **Visretāk iedzīvotāji ikdienā izvēlas ēdiena pasūtījumus ar piegādi no dažādiem sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumiem, ko nekad neizmanto divas trešdaļas aptaujāto [72%],** savukārt tie, kas to izmanto, to visbiežāk dara retāk nekā 2-3 dienas nedēļā [22,3%]. Starp citiem minētajiem veidiem atzīmēta mājās gatavota ēdiena ņemšana līdzī uz darbu, ēšana pie draugiem un radiem, kā arī maltīšu ieturēšana bezmaksas zupas virtuvēs.

Bāze: visi respondenti, n=1046

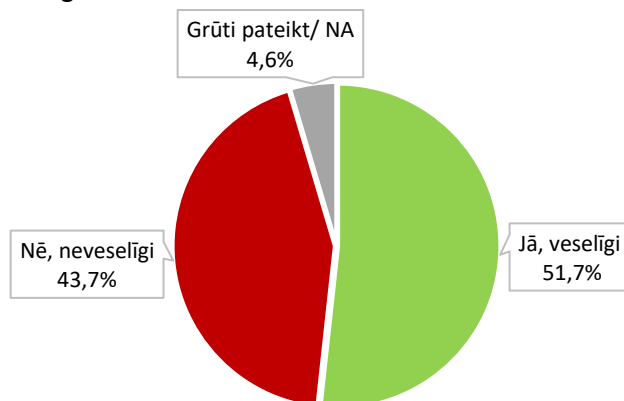

4. VESELĪGI ĒŠANAS PARADUMI

Atsevišķi jautājumi vērsti uz iedzīvotāju pašvērtējumu par savu ēšanas paradumu veselīgumu un to, cik viegli vai grūti ir ievērot veselīgas ēšanas principus.

Atbildē uz jautājumu par to, vai iedzīvotāji uzskata, ka ēd veselīgi, **aptaujātie samērā līdzīgi iedalās tādos, kas kopumā uzskata, ka ēd veselīgi [51,7%], un tādos, kas kritiski vērtē savu uztura paradumu veselīgumu [43,7%]**, tomēr nedaudz nosveroties par labu pozitīvā vērtējuma īpatsvaram. Jānorāda, ka viennozīmīgu atbildi uz šo jautājumu gan apstiprinājuma ("jā, ļoti veselīgi"), gan nolieguma izteiksmē ("nē, pavisam neveselīgi") sniedz tikai katrs desmitais aptaujātais [11,2%].

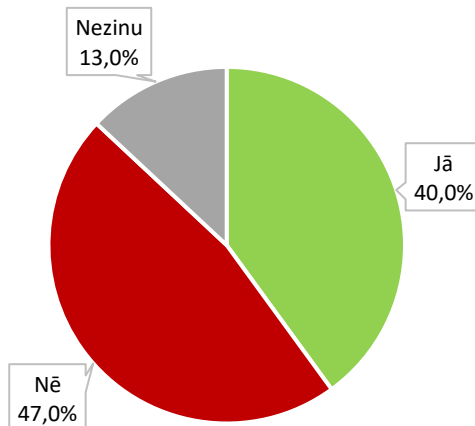
7. Vai, Jūsaprāt, Jūs ēdat veselīgi?

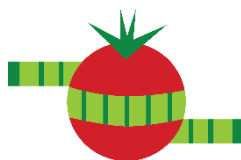
Bāze: visi respondenti, n=1046

Līdzīgi ir arī attiecībā uz jautājumu par to, vai iedzīvotāju ieskatā ir **viegli ēst veselīgi**. Proti, **aptuveni vienāds aptaujāto skaits sniedz apstiprinošu vai noliedzošu atbildi uz šo jautājumu**, šajā gadījumā gan nedaudz lielākam īpatsvaram nosliecoties uz vērtējumu, ka veselīgi ēst nav viegli. Būtiski ņemt vērā arī to, ka vismaz katram desmitajam aptaujātajam [13%] bija grūtības sniegt noteiktu atbildi.

8. Vai, Jūsaprāt, ir viegli ēst veselīgi?

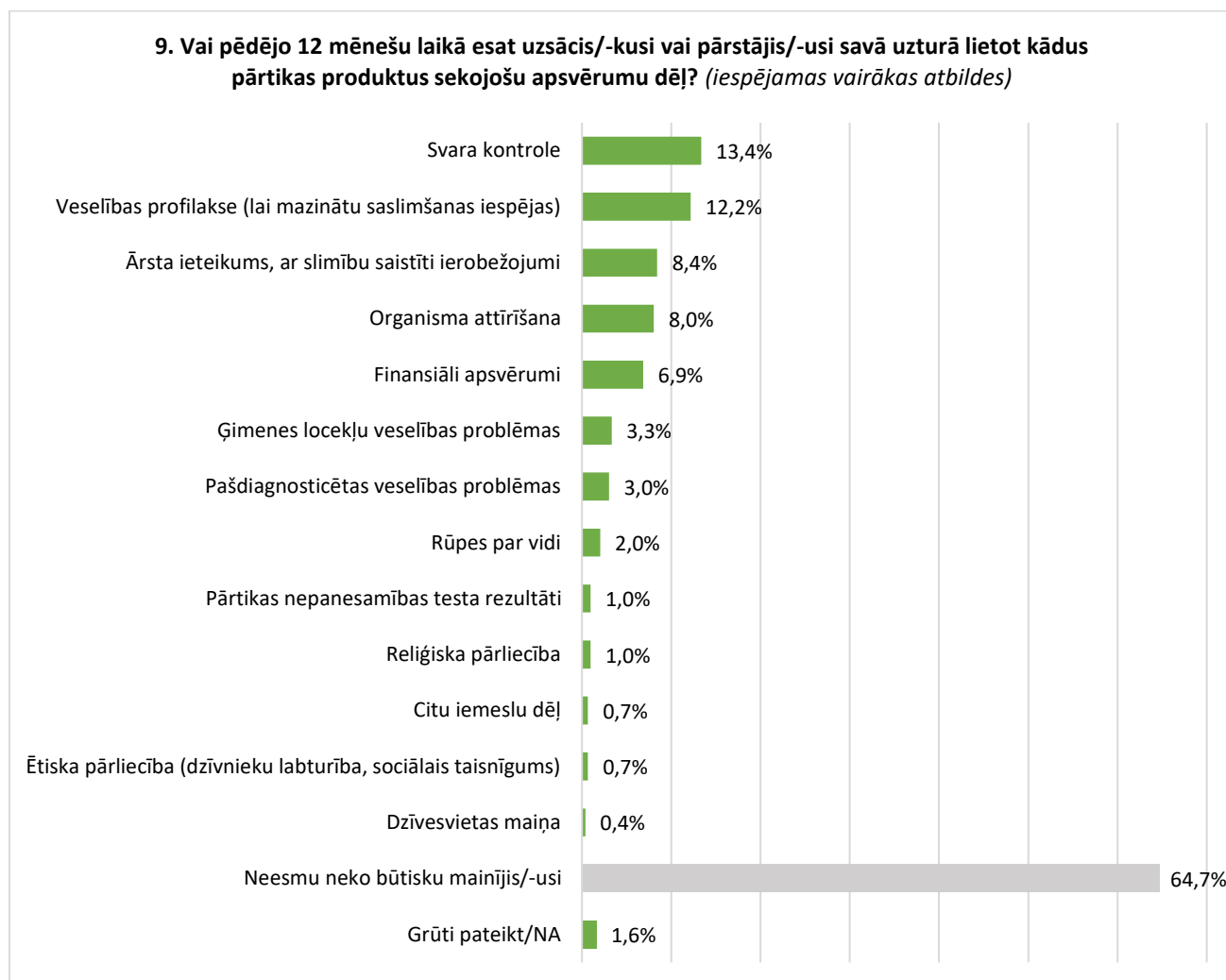
Bāze: visi respondenti, n=1046

5. PĀRTIKAS PARADUMU MAIŅA

Vairāki aptaujas jautājumi vērsti uz to, lai identificētu iedzīvotāju pārtikas paradumu maiņu gan attiecībā uz konkrētu produktu izslēgšanu vai iekļaušanu uzturā, gan uz patērētās pārtikas sastāvu, kā arī uz plašākiem patēriņa aspektiem.

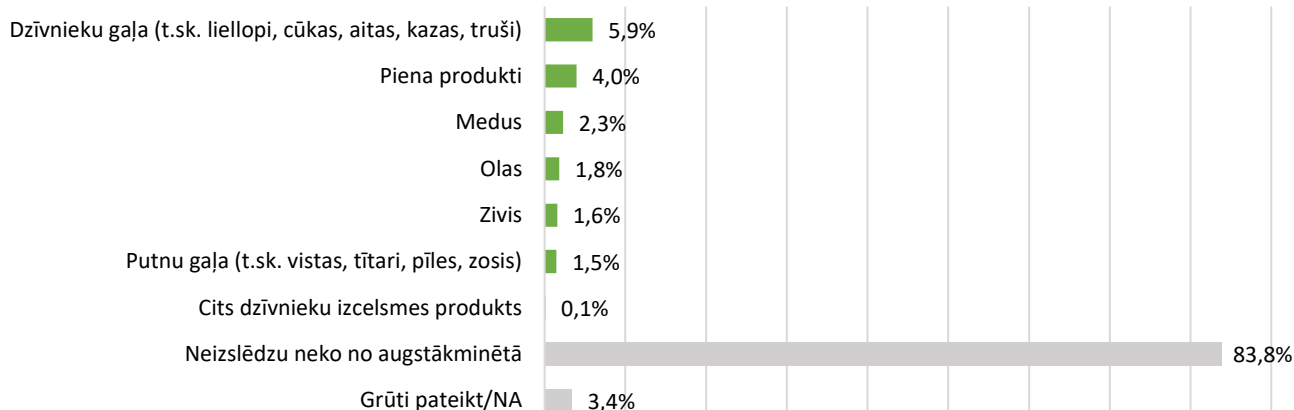
Iedzīvotājiem tika lūgts norādīt to, vai un kādu apsvērumu dēļ viņi ir uzsākuši un/vai pārstājuši savā uzturā lietot kādus pārtikas produktus. Aptaujas rezultāti rāda, ka **divas trešdaļas aptaujāto [64,7%] pēdējo 12 mēnešu laikā nebija veikuši būtiskas izmaiņas pārtikas produktu klāstā. Savukārt no tiem, kas tādas tika veikuši [32,7%], vairums to darījuši svara kontroles nolūkā [13,4% no visiem] un veselības profilaksei [12,2% no visiem].** Citi biežāk minētie iemesli saistīti ar ārsta ieteikumu un ar slimību saistītiem ierobežojumiem [8,4% no visiem], organisma attīrīšanu [8% no visiem] un/vai finansiāliem apsvērumiem [6,9% no visiem].

Bāze: visi respondenti, n=1046

Vismaz viena veida dzīvnieku izcelsmes produktu izslēgšanu no savas ēdienkartes kopumā norāda 13,8% - proti, katrs septītais iedzīvotājs. Visbiežāk tiek izslēgta dzīvnieku (ne putnu) gaļa [5,9% no visiem] un piena produkti [4% no visiem].

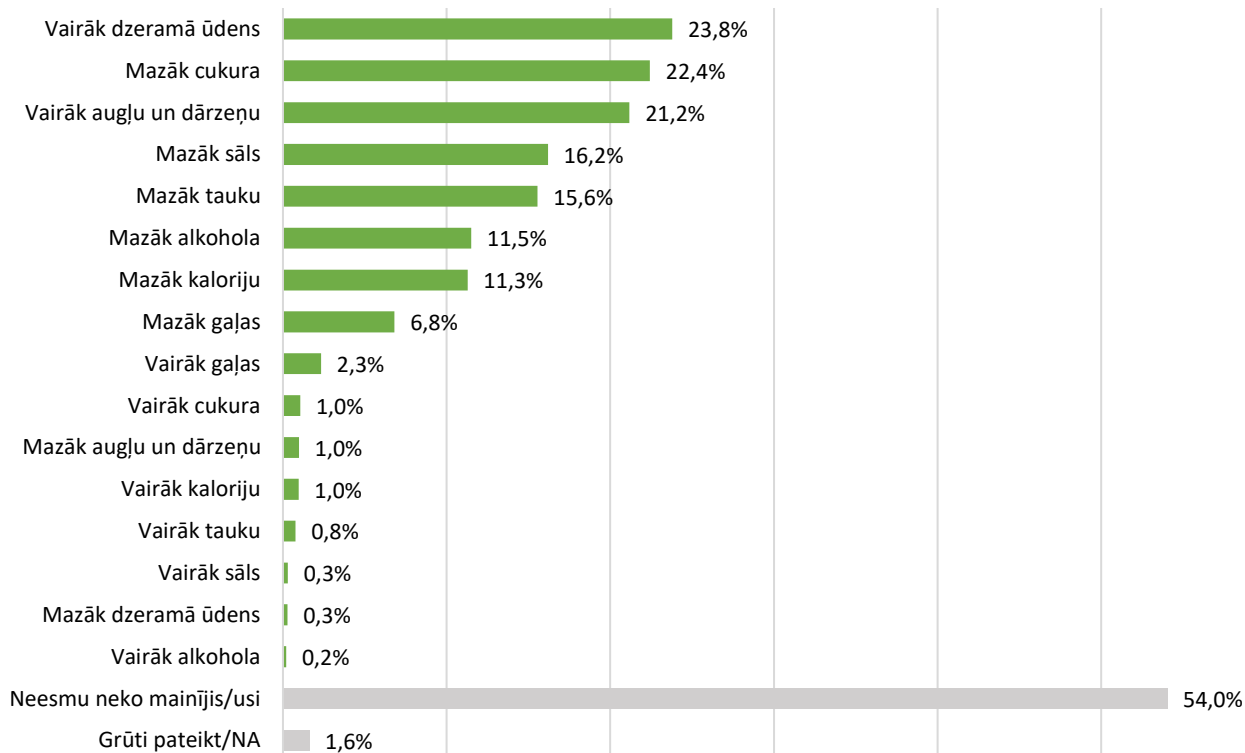
10. Lūdzu, atzīmējiet, vai Jūs šobrīd no sava uztura apzināti izslēdzat kādu(s) no zemāk minētajiem dzīvnieku izcelsmes produktiem!

Bāze: visi respondenti, n=1046

Atsevišķs jautājums tika veltīts **specifiskām izmaiņām attiecībā uz uztura sastāvu**, ko iedzīvotāji ir vai nav veikuši pēdējo 12 mēnešu laikā. Kā rāda aptaujas dati, **vairāk nekā puse no aptaujātajiem [54%] nav veikuši apzinātas izmaiņas attiecībā uz minētajiem pārtikas aspektiem. Savukārt kopumā vismaz katrs piektais iedzīvotājs ir palielinājis dzeramā ūdens [23,8%], samazinājis cukura [22,4%] un/vai palielinājis augļu un dārzeņu patēriņu [21,2%].** No citām retāk īstenotām minētajām izmaiņām jāmin sāls patēriņa ierobežošana [16,2%], tauku apjoma samazinājums uzturā [15,6%], alkohola patēriņa [11,5%], kopējā kaloriju daudzuma [11,3%] un gaļas patēriņa [6,8%] ierobežošana.

11. Lūdzu, norādiet, vai pēdējo 12 mēnešu laikā esat veikuši kādas no zemāk minētajām izmaiņām attiecībā uz to, ko Jūs ēdat vai dzerat? (iespējamās vairākas atbildes)

Bāze: visi respondenti, n=1046

Visbeidzot, aptaujas dalībniekiem tika doti seši apgalvojumi par iespējamām viņu **pārtikas paradumu izmaiņām** pēdējo 12 mēnešu periodā, kas ietver gan ar pārtikas sastāvu, gan sagādi, gan utilizāciju saistītus aspektus. Līdzīgi kā iepriekšējā jautājumā arī šeit **nedaudz vairāk nekā puse iedzīvotāju [54,4%] norādīja, ka neko no minētā nav mainījuši. Tomēr kopumā veiktās izmaiņas visbiežāk vērstas uz veselīgāka uztura patēriņu [17,8%], mājās gatavota ēdiena īpatsvara palielināšanu [14,9%], kā arī patērētās pārtikas dažādošanu [12%].** Katrs desmitais aptaujātais ir mainījis arī savus paradumus attiecībā uz pārtikas un/vai ar to saistīto atkritumu apjoma samazināšanu, sākot samazināt pārtikas iepakojuma atkritumus [10,6%] un izmestās pārtikas apjomu [10,2%]. Līdzīgi arī katrs desmitais ir sācis iegādāties vairāk vietējos produktus [9,8%]. Savukārt vismazāk iedzīvotāju norādīja, ka sākuši izvēlēties videi draudzīgākus produktus [3,7%].

Bāze: visi respondenti, n=1046

Katrs ceturtais iedzīvotājs atzīst, ka viņam/viņai ir ierobežotas **iespējas pašam/-ai izvēlēties savu uzturu** [25,2%], savukārt katrs piektais – ka viņam/viņai trūkst **apkārtējo cilvēku atbalsta veselīgu uztura principu ievērošanai** [21,6%]. Jāuzsver, ka attiecībā uz šiem diviem apgalvojumiem vērojams vislielākais kategoriski tos noliedzošo (“pilnībā nepiekrītu”) iedzīvotāju īpatsvars [33,9% un 34,3%].

Vairāk nekā divas trešdaļas iedzīvotāju [69,7%] nepiekrīt apgalvojumam, ka **veselīga pārtika ir negaršīga**, tomēr katrs piektais [21%] sliecas tam piekrist un teju katram desmitajam [9,3%] šis ir bijis grūti atbildams jautājums.

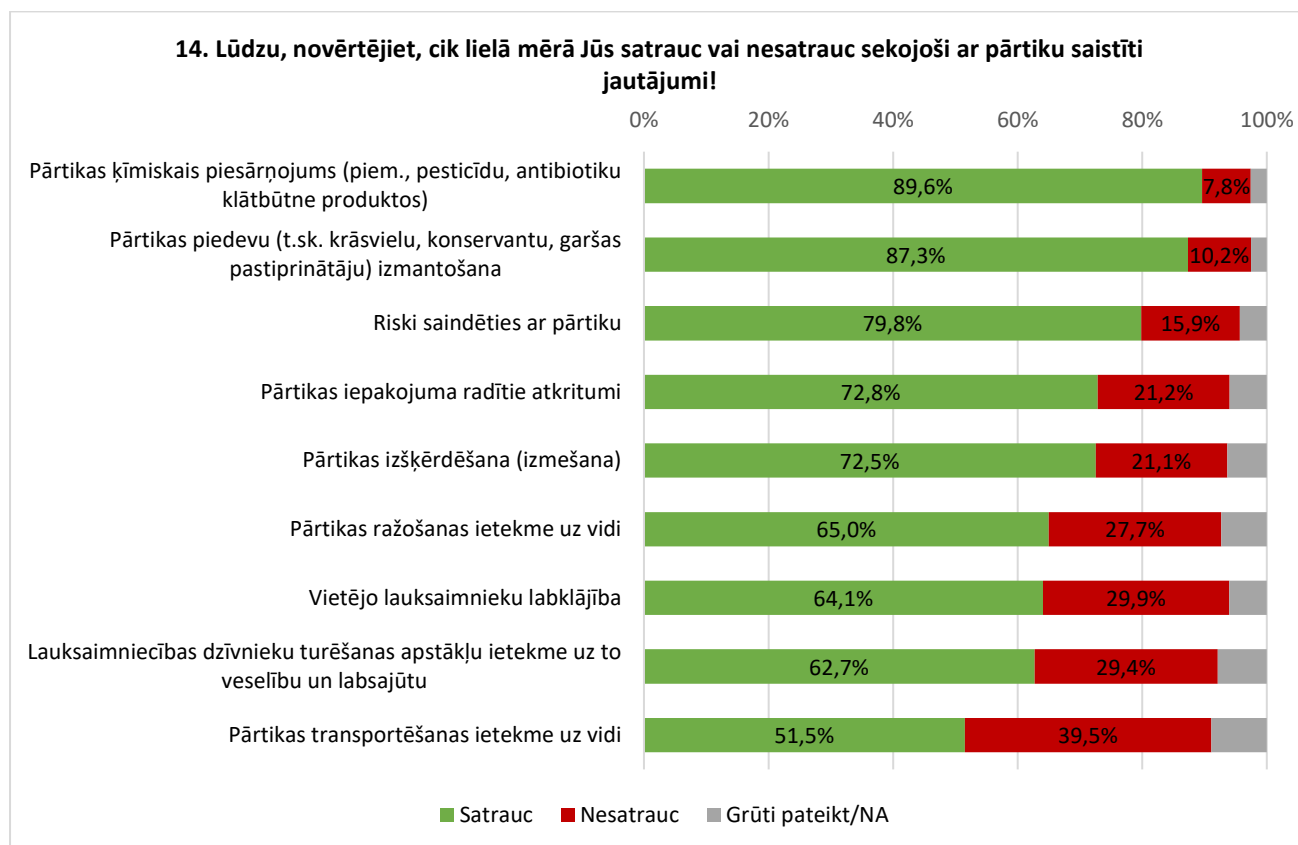
Gandrīz puse no aptaujātajiem sliecas atzīt, ka **nespēj atteikties no neveselīgas pārtikas** [44,6%], kā arī to, ka **nevēlas mainīt savus iepirkšanās paradumus**, lai iegādātos veselīgākus pārtikas produktus [47,1%]. Arī attiecībā uz šiem apgalvojumiem jāmin, ka abos gadījumos teju katram desmitajam [9,8% un 8,9%] bija grūti sniegt atbildi, kas, iespējams, saistīts ar to, ka šī iedzīvotāju daļa nemaz neapsver nepieciešamību ko mainīt minētajos paradumos.

Lielākā daļa aptaujāto sliecas piekrist gan tam, ka **ēst veselīgi ir dārgi** [59,6%], gan tam, ka **ēst veselīgi ir laikietilpīgi** [50,7%], turklāt abos jautājumos uzrādot salīdzinoši lielu to iedzīvotāju daļu, kas pilnībā piekrīt dotajam apgalvojumam [20,3% un 13,8%]. Tomēr arī šeit ir vērā ņemams noteiktu atbildi nesniegušo iedzīvotāju īpatsvars [9,4% un 12,6%].

7. SATRAUKUMS PAR PĀRTIKAS PROBLĒMJAUTĀJUMIEM

Īpašs jautājumu bloks aptaujā veltīts tam, lai noskaidrotu deviņu dažādu ar pārtiku saistītu problēmjautājumu aktualitāti iedzīvotāju vidū, kas saistīti gan ar sociālajiem, gan ekonomiskajiem, gan vides aspektiem.

Bāze: visi respondenti, n=1046

Saskaņā ar aptaujas datiem **lielākā daļa iedzīvotāju pauž lielāku vai mazāku satraukumu (“ļoti satrauc” un “drīzāk satrauc”) par katru no deviņiem jautājumiem, tomēr vislielākais satraukto īpatsvars attiecināms uz pārtikas ķīmisko piesārņojumu [89,6%], pārtikas piedevu izmantošanu [87,3%] un riskiem saindēties ar pārtiku [79,8%] – jautājumiem, kas vistiešāk skar cilvēku veselību.** Šie trīs jautājumi arī izceļas pārējo starpā ar to, ka kopējā satraukumu paudošo vidū lielāks ir īpatsvars ir to, kuri norādījuši, ka šie jautājumi viņus “ļoti satrauc” [attiecīgi 51,7%, 51% un 43,5%], kā arī ar vismazāko aptaujāto īpatsvaru, kuriem ir bijis grūti sniegt noteiktu atbildi uz tiem [2,5%-4,3%].

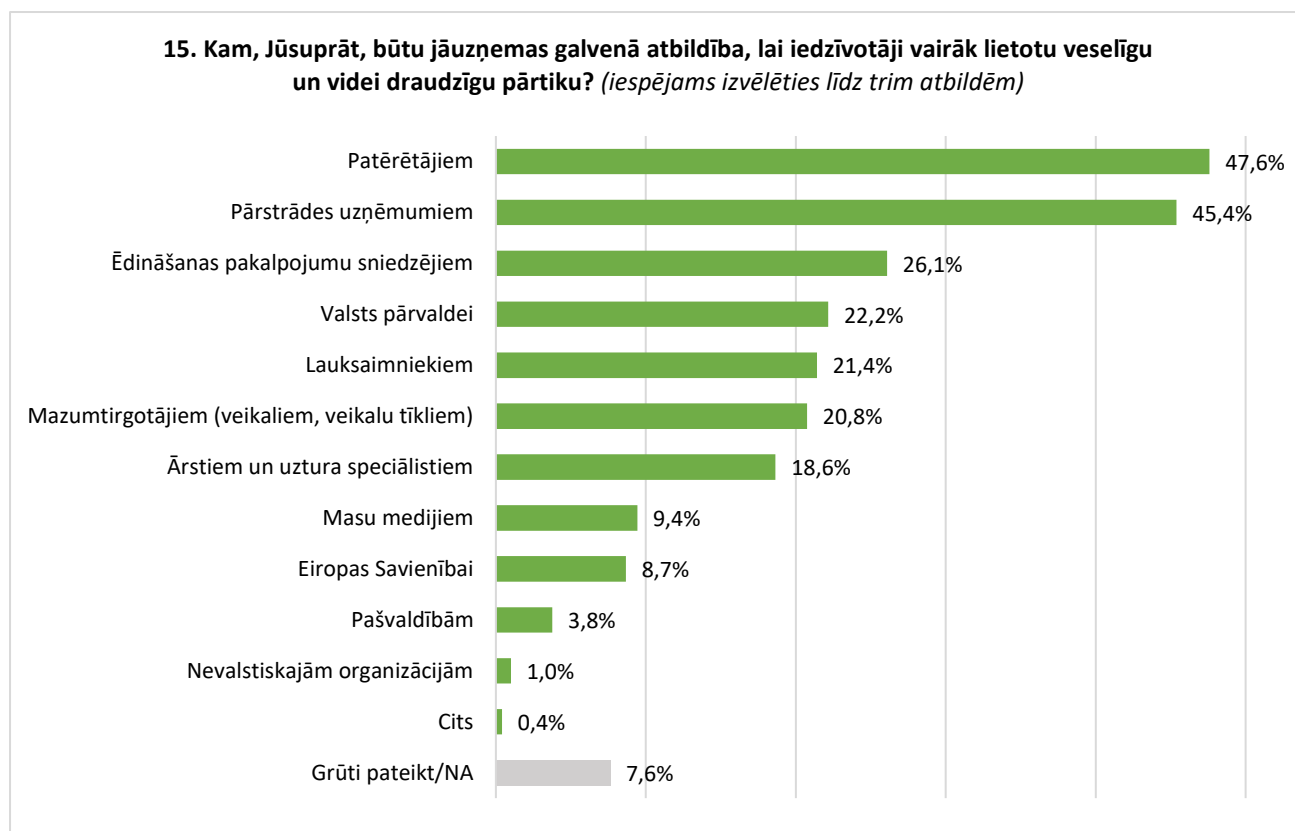
Nedaudz mazāku, tomēr joprojām augstu kopējo satraukumu iedzīvotājos raisa jautājumi, kas saistīti ar pārtikas atkritumiem – pārtikas iepakojuma radītie atkritumi [72,8%] un pārtikas izšķērdēšana [72,5%]. Lai arī šajos jautājumos “ļoti satraukto” ir salīdzinoši mazāk nekā “drīzāk satraukto”, tomēr pirmo īpatsvars joprojām ir vērā ņemams un attiecināms uz katru ceturto aptaujāto [25,5% un 26,3%].

Trešais satraucošo jautājumu bloks pēc nozīmības saistīts ar dažādiem ar pārtikas ražošanu saistītajiem lauksaimnieciskās darbības aspektiem, kas aptver pārtikas ražošanas ietekmi uz vidi [65%], vietējo lauksaimnieku labklājību [64,1%] un lauksaimniecības dzīvnieku turēšanas apstākļu ietekmi uz to veselību un labsajūtu [62,7%]. Savukārt salīdzinoši vismazāko satraukumu raisa pārtikas transportēšanas ietekme uz vidi [51,5%].

8. ATBILDĪBA PAR VESELĪGU UZTURU

Pēdējais jautājums vērsts uz to, lai noskaidrotu iedzīvotāju viedokļus par to, kam būtu jāuzņemas galvenā atbildība par to, lai iedzīvotāji vairāk lietotu veselīgu un videi draudzīgu pārtiku. Ņemot vērā doto iespēju nosaukt līdz trim no piedāvātajiem 11 atbilžu variantiem, **teju puse no visiem aptaujātajiem lielāko atbildību deleģēja pašiem patērētājiem [47,6%], kā arī pārstrādes uzņēmumiem [45,4%]**. Aptuveni katrs ceturtais minēja ēdināšanas pakalpojumu sniedzējus [26,1%], savukārt aptuveni katrs piektais – valsts pārvaldi [22,2%], lauksaimniekus [21,4%], mazumtirgotājus [20,8%], kā arī ārstus un uztura speciālistus [18,6%]. Pārējās minētās grupas vai pārvaldības līmeņi – masu mediji, Eiropas Savienība, pašvaldības un nevalstiskās organizācijas kā galvenās atbildīgās katru norādīja mazāk kā 10% iedzīvotāju.

Bāze: visi respondenti, n=1046

PIELIKUMI

1. pielikums. SASNIEGTĀS IZLASES SALĪDZINĀJUMS AR IEDZĪVOTĀJU STATISTIKU

	Respondentu skaits izlasē (%) pirms svēršanas	Respondentu skaits izlasē (%) pēc svēršanas*	LR IeM PMLP Iedz. reģ. dati uz 17.01.2019.
KOPĀ	100.0	100.0	100.0

REĢIONS

Rīga	32.3	33.3	33.3
Pierīga	19.1	18.8	18.8
Vidzeme	9.8	9.6	9.6
Kurzeme	12.7	12.5	12.5
Zemgale	12.0	11.9	11.9
Latgale	14.1	13.9	13.9

DZIMUMS

Vīrieši	48.4	48.2	48.2
Sievietes	51.6	51.8	51.8

TAUTĪBA

Latvieši	59.7	59.2	59.2
Citi	40.3	40.8	40.8

VECUMS

15 - 24 g.v.	13.2	11.9	11.9
25 - 34 g.v.	19.3	19.4	19.4
35 - 44 g.v.	18.6	18.4	18.4
45 - 54 g.v.	18.0	18.2	18.2
55 - 63 g.v.	14.6	16.7	16.7
64 - 75 g.v.	16.3	15.4	15.4

STATUSS

Strādājošie	63.6	64.5
Nestrādājošie	36.4	35.5

IZGLĪTĪBA

Pamatizglītība	13.4	12.7
Vidējā, vidējā profesionālā	60.6	60.7
Augstākā	26.0	26.6

PILSONĪBA

LR pilsoņi	88.2	88.0
Respondenti bez LR pilsonības	11.8	12.0

*Dati tika pakļauti svēršanas procedūrai. Dati tika svērti pēc pazīmēm: reģions, dzimums, tautība, vecums.

2. pielikums. APTAUJĀ IZMANTOTĀ ANKETA

M1. Lūdzu, atzīmējiet, kur Jūs vai citi ģimenes locekļi, kas gādā pārtiku mājāsaimniecības vajadzībām, pēdējo sešu mēnešu laikā ir iegādājušies/ieguvuši pārtikas produktus! (Atzīmējiet visas atbilstošās atbildes stabiņā M1!)

M2A. Un kurš no tiem ir visnozīmīgākais ikdienas pārtikas produktu sagādes veids? (Atzīmēt vienu atbildi stabiņā M2A!)

M2B. Un kurš ir otrs nozīmīgākais? (Atzīmēt vienu atbildi stabiņā M2B!)

M2C. Un kurš ir trešais nozīmīgākais? (Atzīmēt vienu atbildi stabiņā M2C!)

	M1	M2A	M2B	M2C
iegādājos lielveikalā	1	1	1	1
iegādājos mazā nespecializētā (piemājas) veikalā	2	2	2	2
iegādājos specializētā veikalā (piem., gaļas, beziepakojuma, ekoveikals)	3	3	3	3
iegādājos tirgū	4	4	4	4
iegādājos pa tiešo no zemniekiem (arī medniekiem) ārpus tirgus	5	5	5	5
iegādājos internetveikalā	6	6	6	6
ieguvu bez maksas no pašu/radinieku dārza vai saimniecības	7	7	7	7
Pašrocīgi gādāju dažādas savvaļas veltes (t.sk. sēnes, ogas, tējas, zivis, medījumi)	8	8	8	8
Citur (<i>lūdzu, precizējiet</i>	9	9	9	9
Grūti pateikt/NA	98	98	98	98

M3A. Lūdzu, atzīmējiet, kurš no zemāk minētajiem aspektiem Jums šķiet vissvarīgākais, iegādājoties pārtikas produktus! (Atzīmēt vienu atbildi stabiņā M3A!)

M3B. Un kurš ir nākamais svarīgākais? (Atzīmēt vienu atbildi stabiņā M3B!)

M3C. Un trešais svarīgākais? (Atzīmēt vienu atbildi stabiņā M3C!)

	M3A	M3B	M3C
Produkts ir ekoloģisks un ražots videi draudzīgi	1	1	1
Produkts ir ražots ētiski, sociāli atbildīgi (ievērojot dzīvnieku labturību, godīgu samaksu)	2	2	2
Produktam ir zema cena (t.sk. akcijas)	3	3	3
Produkts ir veselīgs	4	4	4
Produkts ir viegli lietojams un/vai ātri pagatavojams	5	5	5
Produkts ir vietējas izcelsmes	6	6	6
Grūti pateikt/NA	8	8	8

M4. Kāds ir Jūsu vidējais ieturēto pamatmaltīšu (neskaitot uzskodu reizu) skaits dienā? (Izvēlieties tikai vienu atbildi)

Viena	1
Divas	2
Trīs	3
Četras	4
Piecas un vairāk	5
Grūti pateikt/NA	8

M5. Lūdzu, novērtējiet, cik bieži Jūs ikdienā uzkožat starp pamatmaltītēm? (Izvēlieties tikai vienu atbildi)

Bieži (4 un vairāk reizes)	1
Dažreiz (2-3 reizes)	2
Reti (1 reizi)	3
Nekad	4
Grūti pateikt/NA	8

M6. Lūdzu, novērtējiet savus ikdienas ēšanas (pamatmaltīšu un uzkodu) paradumus tipiskā nedēļā! (Izvēlieties vienu atbildi par katru no veidiem)

		Katru dienu	Gandrīz katru dienu	2-3 dienas nedēļā	Retāk	Nekad	Grūti pateikt/NA
1	Ēdu mājās gatavotu ēdienu	1	2	3	4	5	8
2	Paēdu sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumā (ēdnīcā, kafejnīcā, bistro, restorānā)	1	2	3	4	5	8
3	Pasūtu ar piegādi no sabiedriskās ēdināšanas uzņēmuma (piem., WOLT u.tml.)	1	2	3	4	5	8
4	Pērku veikalā/kioskā tūlītējai lietošanai	1	2	3	4	5	8
5	Cits (lūdzu, precizējiet!).....	1	2	3	4	5	8

M7. Vai, Jūsaprāt, Jūs ēdat veselīgi? (Izvēlieties tikai vienu atbildi) [EB 2005. gada aptaujas jautājums]

Jā, ļoti veselīgi	1
Jā, diezgan veselīgi	2
Nē, ne pārāk veselīgi	3
Nē, pavisam neveselīgi	4
Grūti pateikt/NA	5

M8. Vai, Jūsaprāt, ir viegli ēst veselīgi? (Izvēlieties tikai vienu atbildi) [EB 2005. gada aptaujas jautājums]

Jā	1
Nē	2
Nezinu	3

M9. Vai pēdējo 12 mēnešu laikā esat uzsācis/-kusi vai pārstājis/-usi savā uzturā lietot kādus pārtikas produktus sekojošu apsvērumu dēļ? (Iespējamās vairākas atbildes!)

Svara kontrole	1
Organisma attīrīšana	2
Veselības profilakse (lai mazinātu saslimšanas iespējas)	3
Ārsta ieteikums, ar slimību saistīti ierobežojumi	4
Pašdiagnosticētas veselības problēmas	5
Pārtikas nepanesamības testa rezultāti	6
Ētiska pārliecība (dzīvnieku labturība, sociālais taisnīgums)	7
Rūpes par vidi	8
Reliģiska pārliecība	9
Finansiāli apsvērumi	10
Dzīvesvietas maiņa	11
Ģimenes locekļu veselības problēmas	12
Citu iemeslu dēļ (lūdzu, precizējiet).....	13
Neesmu neko būtisku mainījis/-usi	14
Grūti pateikt/NA	98

M10. Lūdzu, atzīmējiet, vai Jūs šobrīd no sava uztura apzināti izslēdzat kādu(s) no zemāk minētajiem dzīvnieku izcelsmes produktiem! (Iespējamās vairākas atbildes)

Dzīvnieku gaļa (t.sk. liellopi, cūkas, aitas, kazas, truši)	1
Putnu gaļa (t.sk. vistas, tītari, pīles, zosis)	2
Zivis	3
Piena produkti	4
Olas	5
Medus	6
Cits dzīvnieku izcelsmes produkts (lūdzu, precizējiet).....	7
Neizslēdzu neko no augstākminētā	8
Grūti pateikt/NA	9

M11. Lūdzu, norādiet, vai pēdējo 12 mēnešu laikā esat veikuši kādas no zemāk minētajām izmaiņām attiecībā uz to, ko Jūs ēdat vai dzerat? (Iespējamās vairākas atbildes) [adaptēts EB 2005. gada aptaujas jautājums]

Vairāk kaloriju	1
Mazāk kaloriju	2
Vairāk augļu un dārzeņu	3
Mazāk augļu un dārzeņu	4
Vairāk tauku	5
Mazāk tauku	6
Vairāk gaļas	7
Mazāk gaļas	8
Vairāk sāls	9
Mazāk sāls	10
Vairāk cukura	11
Mazāk cukura	12
Vairāk alkohola	13
Mazāk alkohola	14
Vairāk dzeramā ūdens	15
Mazāk dzeramā ūdens	16
Neesmu neko mainījis/usi	17
Grūti pateikt/NA	98

M12. Lūdzu, atzīmējiet, ko no zemāk minētā esat sācis īstenot savos pārtikas patēriņa paradumos pēdējo 12 mēnešu laikā! (Iespējamās vairākas atbildes)

[Esmu sācis/sākusi] ēst daudzveidīgāku pārtiku	1
[Esmu sācis/sākusi] ēst veselīgāk	2
[Esmu sācis/sākusi] vairāk ēst mājās gatavotu ēdienu	3
[Esmu sācis/sākusi] iegādāties vairāk vietējos produktus	4
[Esmu sācis/sākusi] izvēlēties videi draudzīgākus produktus	5
[Esmu sācis/sākusi] samazināt izmestās pārtikas apjomu	6
[Esmu sācis/sākusi] samazināt pārtikas iepakojuma atkritumus	7
Neesmu neko mainījis/-usi	8
Grūti pateikt/NA	9

M13. Lūdzu, atzīmējiet, cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat katram no zemāk minētajiem apgalvojumiem! [adaptēti EB 2005. gada aptaujas jautājumi + S. Dzenes 2012. gada aptaujas jautājumi]

		Pilnībā piekrītu	Drīzāk piekrītu	Drīzāk nepiekrītu	Pilnībā nepiekrītu	Grūti pateikt
1	Es cenšos ievērot veselīga uztura principus	1	2	3	4	8
2	Man trūkst zināšanu par veselīgu uzturu	1	2	3	4	8
3	Pieejamā informācija par veselīgu uzturu ir pretrunīga un mulsinoša	1	2	3	4	8
4	Es nezinu, kā pagatavot veselīgu maltīti	1	2	3	4	8
5	Man ir ierobežotas iespējas pašam/ai izvēlēties savu uzturu	1	2	3	4	8
6	Man trūkst apkārtējo cilvēku atbalsta veselīgu uztura principu ievērošanai	1	2	3	4	8
7	Veselīga pārtika ir negaršīga	1	2	3	4	8
8	Es nespēju atteikties no neveselīgās pārtikas	1	2	3	4	8
9	Es nevēlos mainīt savus iepirkšanās paradumus, lai iegādātos veselīgākus pārtikas produktus	1	2	3	4	8
10	Ēst veselīgi ir dārgi	1	2	3	4	8
11	Ēst veselīgi ir laikietilpīgi	1	2	3	4	8

M14. Lūdzu, novērtējiet, cik lielā mērā Jūs satrauc vai nesatrauc sekojoši ar pārtiku saistīti jautājumi!
(Sniedziet vienu atbildi par katru no jautājumiem) [adaptēti atsevišķi EB 2010. gada aptaujas jautājumi]

		Ļoti satrauc	Drīzāk satrauc	Drīzāk nesatrauc	Nemaz nesatrauc	Grūti pateikt
1	Vietējo lauksaimnieku labklājība	1	2	3	4	8
2	Pārtikas ražošanas ietekme uz vidi	1	2	3	4	8
3	Lauksaimniecības dzīvnieku turēšanas apstākļu ietekme uz to veselību un labsajūtu	1	2	3	4	8
4	Pārtikas ķīmiskais piesārņojums (piem., pesticīdu, antibiotiku klātbūtne produktos)	1	2	3	4	8
5	Pārtikas piedevu (t.sk. krāsvielu, konservantu, garšas pastiprinātāju) izmantošana	1	2	3	4	8
6	Riski saindēties ar pārtiku	1	2	3	4	8
7	Pārtikas transportēšanas ietekme uz vidi	1	2	3	4	8
8	Pārtikas izšķērdēšana (izmešana)	1	2	3	4	8
9	Pārtikas iepakojuma radītie atkritumi	1	2	3	4	8

M15. Kam, Jūsprāt, būtu jāuzņemas galvenā atbildība, lai iedzīvotāji vairāk lietotu veselīgu un videi draudzīgu pārtiku? Lūdzu, izvēlieties līdz trim atbildēm! Kartīte M15!

Patērētājiem	1
Lauksaimniekiem	2
Pārstrādes uzņēmumiem	3
Ēdināšanas pakalpojumu sniedzējiem	4
Mazumtirgotājiem (veikaliem, veikalu tīkliem)	5
Nevalstiskajām organizācijām	6
Masu medijiem	7
Ārstiem un uztura speciālistiem	8
Pašvaldībām	9
Valsts pārvaldei	10
Eiropas Savienībai	11
Cits (lūdzu, precizējiet).....	12
Grūti pateikt/NA	98

DEMOGRĀFIJA

Intervijas nobeigumā, lūdzu, sniedziet īsas ziņas par sevi!

D1. Dzimums:	Vīrietis	1	D2A. Ģimenes stāvoklis	Precējies vai dzīvo ar partneri	1
	Sieviete	2		Šķīries vai nedzīvo kopā ar vīru/ sievu	2
D2. Kāds ir Jūsu vecums:.....			Neprecējies	3	Atraitnis
D3. Cik cilvēku dzīvo Jūsu māsaimniecībā, ieskaitot Jūs:.....				4	

D4. Kāda ir Jūsu izglītība:	Pamatizglītība vai nepabeigta vidējā	1	D3A. Vai Jūsu ģimenē ir bērni vecumā līdz 18 gadiem (ieskaitot), kuri dzīvo kopā ar Jums?	Jā	1
	Vidējā vai profesionālā vidējā/ vidējā speciālā	2		Nē	2
	Augstākā	3		Grūti pateikt	8

D5. Kāda ir Jūsu tautība:	Latvietis (-te)	1	D5A. Kādā valodā galvenokārt Jūs runājat ģimenē? <i>Atzīmēt vienu atbildes variantu!</i>	Latviešu	1
	Krievs (-iņe)	2		Krievu	2
	Cits (-ta)	3		Citā	3

D6. Vai Jums ir LR pilsonība:	Ir	1
	Nav	2

D7. Kādā sektorā Jūs strādājat:	Publiskajā sektorā (valsts, pašvaldības)	1
	Privātajā sektorā	2
	Nestrādāju	3
	Cits	4
	Nezin/NA	8

D8. Kāda ir Jūsu pamatnodarbošanās:	Strādājošie	Augstākā vai vidējā līmeņa vadītājs	1
		Speciālists, ierēdnis, nestrādā fizisku darbu	2
		Strādnieks, strādā fizisku darbu	3
		Zemnieks (ir sava zemnieku saimniecība)	4
		Ir savs uzņēmums, individuālais darbs	5
	Nestrādājošie	Pensionārs (-e)	6
		Skolēns, students	7
		Mājsaimniece (-ks), bērna kopšanas atvaļinājums	8
		Bezdarbnieks	9

D9. Kādi ir mēneša vidējie ienākumi uz vienu Jūsu māsaimniecības locekli pēdējo sešu mēnešu laikā (pēc nodokļu nomaksas) ņemot vērā visus ienākumus – algas, stipendijas, pabalstus, pensijas utt.?

(PIERAKSTIET EIRO) _____ Nezin/NA.....9801

Pateicamies par piedalīšanos aptaujā!

Informējam, ka, balstoties uz Vispārīgo datu aizsardzības regulu, Jums ir tiesības atsaukt savu dalību pētījumā divu darbadienu laikā pēc intervijas beigšanās brīža.

Aizpilda intervētājs tūlīt pēc intervijas

Intervijas vieta.

D10. Reģions:	Rīga	1	Kurzeme	4
	Pierīga	2	Zemgale	5
	Vidzeme	3	Latgale	6

+ tika izveidoti daži jauni mainīgie

„d-pils”: „Apdzīvota vieta”

Rīga	1
Cita pilsēta	2
Lauki	3

D09_SHS – ienākumi sadalīti kvintīlēs (iespēju robežās)